

רע"פ 8802/13 - דורון לוי נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8802/13

לפני: כבוד השופט ח' מלצר

המבקש: דורון לוי

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב (בהרכב: כב' הנשיאה ד' ברלינר, כב' השופט ג' קרא (סג"נ), וכב' השופטת מ' סוקולוב) מתאריך 16.12.2013 ב-ע"פ 20635-11-13

בשם המבקש: עו"ד זוהר ברזילי

בשם המשיבה: עו"ד איתמר גלבפיש

החלטה

1. בפני בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי תל אביב (בהרכב: כב' הנשיאה ד' ברלינר, כב' השופט ג' קרא (סג"נ), וכב' השופטת מ' סוקולוב) מתאריך 16.12.2013 ב-ע"פ 20635-11-13, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית המשפט השלום בתל-אביב (כב' השופטת י' פרדלסקי) ב-ת"פ 36663-02-12 מתאריך 10.10.2013.

להלן אביא את הנתונים הנדרשים להכרעה.

רקע עובדתי

2. לפי המפורט בכתב האישום, המבקש, שעבד בעת ביצוע העבירות בתור פקח יחיד במחלקת הכנסות של עיריית בת-ים, הגיע מספר פעמים לחנותו של המתלונן וטען כי האחרון משלם ארנונה על שטח קטן יותר משטח החנות בפועל. המבקש הודיע למתלונן כי אם ישלם לו 10,000 ש"ח או 20,000 ש"ח הוא לא ישוב לחנותו במשך שנתיים. המבקש אף ציין כי אם יוודע לעירייה מהו השטח האמיתי של החנות, יחוייב המבקש בארנונה למפרע בסכום 200,000 ש"ח לפחות. המתלונן סירב לשלם למבקש. המבקש שב לחנותו של המתלונן עוד מספר פעמים והציג דרישות דומות. במהלך חודש אוגוסט 2008 הגיעה אשתו של המבקש לרכוש מוצרים בחנותו של המתלונן, אך לא שילמה את החשבון בטענה כי המבקש יגיע לשלם החוב. המבקש הגיע לחנותו של המתלונן וכרך בין הנחה במוצרים אותם רכשה אשתו לבין דיווחו על גודל החנות לעירייה. המתלונן נכנע ללחציו של המבקש והעניק למבקש הנחה בסך של 1,400 ש"ח ביחס למחיר המלא של המוצרים אותם לקחה אשתו של המבקש. באותו מעמד, ייעץ המבקש למתלונן להעביר באופן פיקטיבי את הסכום השכירות של החנות על שם אשתו על פי שם הנעורים שלה, כדי להתחמק מתשלום ארנונה למפרע. בגין מעשים אלו יוחסו למבקש עבירות של לקיחת שוחד (עבירה לפי סעיפים 290 ו-294 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין)) ומרמה והפרת אמונים (עבירה לפי סעיף 284 לחוק העונשין).

3. בתאריך 23.01.2013 הורשע המבקש על פי הודאתו, במסגרת הסדר טיעון, במיוחס לו בכתב האישום. במסגרת הסדר הטיעון הסכימו הצדדים כי המשיבה תטען לעונש מאסר של שישה חודשים בפועל מאחורי סורג ובריה ואילו המבקש יטען לעונש מאסר של שישה חודשים לריצוי בדרך של עבודות שירות. במסגרת הטיעונים לעונש טען בא-כח המשיבה כי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות הינו עונש החורג לקולא ממתחם הענישה ההולם. בית המשפט השלום הנכבד גזר על הנאשם, שישה חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה, שישה חודשי מאסר על תנאי, שיושטו אם במרוצת 3 שנים המבקש יעבור את העבירות בהן הורשע, או כל עבירת מרמה, וקנס בסך של 3,500 ש"ח.

4. בתאריך 16.12.2013 דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית המשפט השלום הנכבד.

מכאן הבקשה שבפני.

טענות הצדדים

5. בא-כח המבקש סומך טענותיו על שני אדנים מרכזיים:

הראשון הוא כי בא-כח המשיבה חרג מהמוסכם, כאשר טען בפני בית המשפט השלום הנכבד כי העונש שהמבקש היה ראוי לעתור לו - שישה חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות - הוא מחוץ למתחם הענישה.

השני גורס כי שגה בית המשפט השלום הנכבד, ובעקבותיו גם בית המשפט המחוזי הנכבד, כשלא נתנו משקל מספיק לנסיבותיו האישיות של המבקש, כמו גם להיקף המוגבל, לטענתו, של העבירות שביצע.

6. בא-כח המשיבה טען בתגובתו כי אין הצדקה להיעתר לבקשה לאפשר דיון ב"גלגול שלישי" בטענות המבקש, שנידונו ונדחו על ידי שתי ערכאות שיפוטיות, בעיקר כשמדובר בהשגות כנגד גזר דין שנמצא בתוך טווח הענישה, עליו הסכימו הצדדים.

דיון והכרעה

7. לאחר שעיינתי בבקשת רשות הערעור ובחומר שצורף לה - הגעתי לכלל מסקנה כי דין הבקשה להידחות, שכן היא איננה מעוררת שאלה בעלת חשיבות משפטית החורגת מעניינם של הצדדים הישירים להליך, ומצדיקה הענקת רשות ערעור ב-"גלגול שלישי" (ראו: ר"ע 103/82 חניון חיפה בע"מ נ' מצת אור (הדר חיפה) בע"מ, פ"ד לו(3) 123 (1982); רע"פ 4515/07 אבו שנב נ' מדינת ישראל (17.10.2007).

יתר על כן, הלכה היא כי במקרים שבהם הבקשה מתייחסת רק לחומרת העונש, כבענייננו - רשות ערעור תינתן רק במקרים נדירים במיוחד, שבהם ניכרת סטייה משמעותית ממדיניות הענישה המקובלת, או הראויה, בהתאם לנסיבות העניין (ראו למשל: רע"פ 1276/13 שושן נ' מדינת ישראל (20.2.2013); רע"פ 3929/09 דהן נ' מדינת ישראל (16.08.2009)). יישום הלכה זו בענייננו מוביל, אף הוא, לדחיית הבקשה שלפני.

8. זה המקום להוסיף כי בקשתו של המבקש דומה מבחינה מהותית לערעור שהוגש בפני בית משפט המחוזי הנכבד, ונדחה. טענותיו של המבקש ביחס לאי-מתן משקל מספק לנסיבותיו האישיות, לסכום הנמוך של השוחד שניתן, ולחריגה, לכאורה, שהייתה גלומה, לשיטתו, בטיעוני בא-כח המשיבה בעת הטיעונים לעונש - נדונו והוכרעו על ידי שתי ערכאות, ואין מקום לכך שבית משפט זה יידרש להם פעם נוספת.

9. די בכל האמור לעיל כדי להביא לדחיית הבקשה, ואולם למעלה מן הדרוש אציין כי גם לגופו של עניין - לא מצאתי בטענותיו של המבקש ממש.

10. בא-כח המבקש טוען כי במקרה דנן מתעוררת השאלה בדבר היחס שבין הסדרי טיעון לבין מתחם הענישה לאחר תיקון 113 לחוק העונשין (חוק העונשין (תיקון מס' 113), התשע"ב - 2012 (להלן: תיקון 113)), וכי סוגיה זו הינה בעלת חשיבות, ומצדיקה קביעת הלכה ברורה על ידי בית משפט זה. נושא זה נידון לאחרונה בהרחבה ב-ע"פ 512/13 פלוני נ' מדינת ישראל (04.12.2013) (להלן: עניין פלוני) ובית המשפט המחוזי הנכבד נדרש לו, בעקבות פסק הדין הנ"ל - כראוי.

11. לא מצאתי ממש גם בטענתו של בא-כח המבקש כי בא-כח המשיבה חרג מהמוסכם, כשטען בדיון בפני בית המשפט השלום הנכבד כי עונש של מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות הוא מחוץ למתחם הענישה ההולם. אסביר:

ראשית, וכפי שנקבע בעניין פלוני, אליו הפנה בא-כח המבקש, טווח הענישה ההולם נקבע על ידי בית המשפט, ובית המשפט בלבד. בא-כח המשיבה יכול לטעון למתחם שנראה לו הולם, וכך יכול לפעול גם בא-כח המבקש. מוסדית, מדובר בהכרעה הנמצאת בידי של בית המשפט. על כן לא ניתן לומר כי טיעונו של בא-כח המשיבה כי בעבירות בהן הורשע המבקש מתחם העונש הוא שישה עד שנים-עשר חודשי מאסר בפועל מאחורי סורג ובריה - הן שהביאו להחמרה בעונשו של המבקש, שכן מדובר רק בטענה של אחד הצדדים להליך.

שנית, הסדר הטיעון, שצורף לבקשה, בין המבקש לבין המשיבה הגביל את העונש לו רשאי לטעון בא-כח המשיבה. הסדר הטיעון לא הגביל את בא-כח המשיבה בטיעונים אותם הוא יכול לטעון. לאחר שהסכימו הצדדים, במסגרת הסדר הטיעון, על טווח הענישה, כל צד רשאי לנסות לשכנע את בית המשפט מדוע יש לקבל את עמדתו, במסגרת הטווח שסוכם. על כן טענת בא-כח המשיבה כי לדעתו עונש של מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות הינו מחוץ למתחם הענישה בוודאי שהוא לגיטימי.

12. בא-כח המבקש, מעלה שאלה רטורית נוכח העובדה שהיחס בין מתחם הענישה ההולם לבין הסדרי טיעון לא הוסדר בחקיקה, ותוהה: "מדוע המבקש צריך להיפגע ולהיענש ב"מאסר בפועל" כשהמחוקק לא נתן דעתו לבעייתיות שבאי התקנת תקנות בנושא" (פסקה 4 לבקשה להוספת נימוקים לבר"ע מתאריך 07.01.2014). אין בידי לקבל טענה זו. כפי שקבע בית המשפט השלום הנכבד ואשר בית המשפט המחוזי הנכבד - המבקש הורשע בעבירות חמורות, שפגיעתן הקשה באינטרס הציבורי מצדיקה ענישה משמעותית. על כן, המבקש נענש במאסר מאחורי סורג ובריה בשל מעשיו ולא בשל היעדר חיקוק מתאים, כטענתו. יתר על כן, העונש שנגזר על המבקש הוא מתון יחסית בהתחשב בהסדר הטיעון מחד גיסא, ובנסיבות מאידך גיסא.

13. לא ראיתי ממש גם בטענותיו של בא-כח המבקש לאכיפה בררנית, כביכול, המקימה לו "הגנה מן הצדק" משום שנותן השוחד במקרה דנן לא הועמד לדין. מהנסיבות בהן הודה המבקש עולה כי המבקש דרש את המתת מנות השוחד ולכן לא מדובר ביחס שונה לשווים, אלא ביחס שונה לשונים. לא ניתן איפוא לומר כי בנסיבות מידת אשמו של עובד ציבור שדרש לקבל שוחד דומה למידת אשמו של האזרח שנכנע בסופו של דבר לתביעותיו של עובד הציבור, ששררה בידו (עיינו גם והשוו לשוני שבין סעיף 290 לחוק העונשין, הקובע עשר שנות מאסר ללוקח שוחד, לסעיף 291 לחוק העונשין, הקובע שבע שנות מאסר לנותן שוחד).

14. אין בידי לקבל גם את טענתו של המבקש כי במקרה דנן שיקולים של עשיית צדק מצדיקים הקלה בעונשו של המבקש. אכן ייתכנו מקרים שבהם שיקולים של עשיית צדק - לרבות שיקולים הנוגעים לנסיבות חייו של המבקש ומשפחתו - יצדיקו מתן רשות ערעור לדיון "בגלגול שלישי" בפני בית משפט זה. יחד עם זאת, מדובר במקרים נדירים וחריגים ביותר שבהם מתגלה אי-צדק בולט, או מתערור חשש כי נגרם למבקש עיוות דין (ראו, למשל: רע"פ 5066/09 אוחיון נ' מדינת ישראל (22.4.2010)). לא שוכנעתי כי כזה הוא המצב בענייננו, אף שהמבקש ניסה לתלות את הדבר בטענות שכאלו, הכרוכות במשמורת על בנו ובהתייחסות הנדרשת אליו (זאת לאחר שעיינתי בהסכם הגירושין, אותו הגיש המבקש לעיון בית המשפט בתאריך 03.03.2014, ובחומר נוסף רלבנטי שבתיק).

הנה כי כן, נוכח חומרת מעשיו של המבקש, והיעדר ההפנמה מצידו של חומרה זו, כפי שמפורט בתסקיר שירות המבחן - אינני סבור כי מצבו המשפחתי של המבקש והטעמים האישיים שהעלה - מצדיקים שינוי מפסקי הדין של בית המשפט השלום הנכבד ובית המשפט המחוזי הנכבד, שניתנו בעניינו של המבקש.

המבקש יתייצב, איפוא, לתחילת ריצוי עונש המאסר בפועל שהושת עליו, כפי שקבע בית המשפט המחוזי הנכבד, ב-בימ"ר ניצן - בתאריך 23.03.2014 עד השעה 10:00, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כאשר ברשותו תעודת זהות או דרכון. על המבקש לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיזן מוקדם, עם ענף אבחון ומיזן של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתנה היום, ח' באדר ב' התשע"ד (10.3.2014).

שׁוֹפֵט
